

• NEGYEDIK RÉSZ •

*„Szeretném, ha egyszer az lehetnék,
Ami leginkább lenni akarok.”*

(Wass Albert)

Az ötödik osztályt már a városban kezdtem. Akkor kerültem ki hosszabb időre a szüleim szárnyai alól. Addig Zentán csak néhány vásár alkalmával jártam. Meg talán az orvosnál. De ilyen esetekre nemigen emlékszem. Akkor még a szemorvos is kocsira pattanva járta a tanya-világot, s a megszeppent gyerekek szemébe valamiféle folyadékot csöppentett. Amikor hozzánk is betoppant, én azonnal elbujdostam. Míg édesanyámmal néhány szót váltottak, én kámforra váltam. Uzsgyi, ki a kukoricásba! Könyöröghettek nekem, nem jöttem elő. Ha hallottam, hogy zörög a kukoricaszár, egyre beljebb húzódtam. Ki sem dugtam az orrom, amíg a kutyák ugatása nem jelezte, hogy a hoppon maradt doki néni elviharzott. Ha fáj a torkunk, hideg vizes kötést tettünk rá, vagy éppen pálinkás teával öblögettük. A húgom került egyszer komolyabban bajba. Zöld barackot evett, s a szájürege begyulladt, megfertőződött. Szájpenészt állapított meg nála az orvos, ami bizony nehezen gyógyult.

Zenta engem diákkoromban varázsolt el. Amikor már a városban jártam iskolába, a Tisza-part nyújtott vigasztalást. Ráhajtottam a fejem a hideg vaskorlátra, s tanyánk melegségéről álmodoztam. A szürke Mirza lovunkról vagy éppen Lord kutyánkról. Nekem újnak és rendkívül élménydúsnak tűnt a város. A park, az égbe nyúló torony, a fényes és mosolygós kirakatok elbűvöltek. Az emberektől azonban elhúzódtam. Annak örültem, ha egyedül sétálhattam vagy bámészkodhattam a sarki bolt ismeretlen áruai előtt. Ötödikben még kevés barátnőm akadt. Azonban én nem voltam nyitott az emberek közeledésére. Talán mert a kapuimat soha nem tártam ki sarkig, kissé félszegen fogadtam minden baráti gesztust. Csak a város zárt a szívébe úgy, ahogy szerettem volna. Nem vitázott velem, nem akarta megtudni a titkaimat, hogy miért vagyok boldog, miért csillog a szemem sarkában a könny. A Tisza-parti gesztenyefák virágai fölém hajoltak, összekócolták a hajam. A folyó hullámai pajkosan integettek felém. A harangok is legszebb dallamaikat dúdolták a fülembe. Így lettem

lassan zentai. Olyannyira zentai, hogy amikor felnőttkoromban új munkahelyet és lakást kínáltak egy nagyvárosban, nem mozdultam. Meg sem fordult a fejemben, hogy valaha is búcsút intsek városomnak. Lehet, hogy nem a sarki vendéglő vagy az ég felé meredő rádióantenna a visszatartó erő, de valami báj, valami észrevehetetlen lüktetés, huncut kacsintás, boldog ringatás az, ami ideláncol.

Zentán egy ismerős család vállalt fel kosztos diáknak, mivel nagyfiuk éppen a katonaidejét töltötte. De a velük élő nagypapa mindig ferde szemmel nézett rám, s amikor csak tehettem, keresztbe tett nekem. Sokáig nem értettem, miért ez a harag irántam.

Mivel nem volt kulcsom a kapuhoz, ezért a közöset a kapu tetején át, egy belülré vert szögére akasztottuk. Gebeszkednem kellett, hogy elérjem, de erre csak ritkán került sor, mert a gazdáim közül valaki mindig otthon tartózkodott. Egyik este sürgősen el kellett menniük otthonról. Amikor én sötétedéskor hazaértem az iskolából, hiába kerestem a kulcsot a helyén, több kísérlet ellenére sem találtam. Zörgettem, dörömböltem, de senki sem nyitott ajtót. Órák hosszáig toporogtam a küszöbön. Már a sírás fojtogatta a torkom, s félni kezdtem az éjszakai sötétségtől, mikor megérkeztek a ház lakói. Hosszú-hosszú ablakzörgetés után előjött a nagypapa, s kiderült, levette a kulcsot, hogy én ne tudjak bemenni. „Mindig csak veled foglalkoztok” – dörögte, amikor bevallotta számomra érthetetlen tettét.

Ha tehettem, hétvégeken kigyalogoltam a tanyára. Péntekenként sokan jöttek a piacra lovas kocsival, s dél körül indultak haza. Néha útközben felvettek, s elvittek egy darabon.

Egyik alkalommal is bandukoltam a poros úton, közben egy lassan haladó egylovas kocsit lehagytam.

– Kislány, gyere, szállj fel, elviszlek! – szólt utánam a kocsis.

– Nem én, bácsi, sietek! – jegyeztem meg hangosan, s azzal haladtam tovább.

– Ne szégyenítsd le a lovamat! Gyere, szállj fel a kocsira! Majd megcsapok az ostorral ezt a gebét, hogy gyorsabban szedje a lábát.

Így már hajlandóságot mutattam, s felültem a bakra.

De történt ez másként is. Hó fedte a tájat, de az úton még látni lehetett a nyomokat. Édesapámmal egy tanyasi ember vitt ki ben-

•

nünket a saját portájáig, onnan viszont még legalább három kilométert kellett hazáig gyalogolnunk. Közben elkezdett erősen havazni. Vágta az arcunkat a hószilánk, s tartott vissza a viharos szél. Hogy gyorsabban hazaérjünk, átvágtunk a behavazott szántókon. Néha térdig süppedtünk a hóba. Leizzadva, kifáradva, az est sötétsége alatt kopogtattunk házunk ajtaján. A szobában lecsavarva világított a petróleumlámpa, de az asztalon ott várt a paradicsomleves (a csipedett úgy beitta a levét, hogy már szósznak is megfelelt volna) és az üres krumplipaprikás. Édesanyám tudta, hogy ezek a kedvenc ételeim, ezért ezzel és a szeretetével várt haza.

Az új iskolában tiszta leányosztályba kerültem, s igyekeztem megfelelni előadóm elvárásainak. De a szüleim fejét ismerőseik azzal tömték tele, hogy tanyasi lány úgysem állja meg a helyét a városi iskolában, írassanak ki, ne fizessék feleslegesen a kvártélyt.

Édesapám végül hallgatott a sok „baráti jó tanácsra”, s beadta a derekát. Az első félév végén beállított az igazgatóhoz, hogy márpedig ő kiíratja a lányát, minek fizessen, úgysem... bla, bla, bla...

De az igazgató úr leállította az én nagy bajuszú édesapámat, csendre intette, és annyit mondott neki:

– Először nézzük meg a kislány jegyeit a naplóban!

S most apukámnak elállt a szava. Az igazgató pedig ráförmedt:

– Már pedig ennek a lánynak nem törí ketté a jövőjét! Nem engedem, hogy kiírassa! Látja maga, milyen osztályzatai vannak?

És maradtam, és járhattam iskolába, míg apukám szégyenkezve hazakullogott. Bár még megpróbálta édesanyámat rábeszélni, hogy tegyen egy próbát, de ő másként döntött.

– Apus, eladjuk a tanyánkat, és a városba költözünk. Hadd tanulhasson a lányunk!

Az elhatározásába lassan apukám is belenyugodott, mivel a szövetkezetben, ahol akkor dolgozott, megígérték neki, hogy a városban levő birtokukon kap állandó munkát.

*Az eperfát kivágták
talán hogy nehogy
túl sötéten bólingasson a lombja:*

*huzatos a helye,
és pünkösdkor mézgásan
könnyezett a tuskója.*

(Cs. Simon István)

Ekkor a szülők a tettek mezejére léptek. Édesapám öccse megvette a tanyánkat. Az én anygalkám pedig vezette a szüleimet, akik a város peremén azonnal találtak egy megfelelő, vert falú házat. De a tanyánkért kapott pénz nem lett volna elég a teljes összeg kifizetésére, ezért apukám kölcsönt vett fel, melyen két új kerékpárt vásárolt, s az összegből hiányzó részbe beleszámították azok értékét.

A hatodik osztályt egy másik zentai iskolában kezdtem.

Jó, mégis elmesélek egy megmosolyogtató történetet. Amikor egyik osztálytársnőm a nyári szünetben megtudta, hogy új diáklány kerül az osztályukba, egész nyáron előre készült, tanulta a hatodikos anyagot, nehogy én jobb tanuló legyek, mint ő.

Imádtam ezt az osztályt! Itt leltem először igaz barátnőre, itt éltem át az első diákszerelmet, itt találtam példamutató tanárookra. Előadásaik érdekelték, emberségük nevelt. Sorolhatnám, hogy a következetes magyartanárnőmért, a szigorú, de minden tiszteletet megérdemlő földrajztanáromért, a jó szándékú matektanáromért, a jó humorú és szeretetre méltó biológiatanáromért, az osztályfőnökömért rajongtam. De a többi tanárom sem tűnt el az életemből nyomtalanul.

A közösséghez való tartozás, a szabadidő értelmes kihasználása, a barátság erős köteléke, a szerelem bódító velejárója hatotta át az életem.

A diákszövetkezet vezetőségi tagjaként belekóstolhattam a felelősségvállalás érzésébe. Sok-sok napot töltöttem el a barátokkal, minden kényszer nélkül, az iskolaszövetkezet földjén. Én tudtam, mi a paré, a gyom, mit kell kikapálni a fejlődő kukoricaszárak közül. Tudtam, hogyan kell a kukoricacsövet lefosztani, hogyan kell morzsolni, hogy ne keletkezzen vízhólyag a tenyerünkön.

Közben fotótanfolyamra jártam (diplomám is van róla), ott elsajátítottam a fényképkészítés csínját-bínját. Az iskola fotólaboratóriu-

•

mában mi magunk hívtuk elő a képeket. Nagyszerű érzés uralkodott el rajtunk, amikor az előhívóba beletett fehér papíron az ismerős arcok jelentek meg. Persze előtte megfelelő ideig megvilágítottuk a papírt a film segítségével. Aztán fixáltuk az előhívott képet, majd szárítottuk. S máris tehetük munkánk eredményét az albumba.

Hatodik osztályos koromban szívizomgyulladás kaptam. Nem igen törődtünk vele sem mi, sem az orvosok. Felmentettek tornából. Később kiderült, hogy komolyabban kellett volna venni a betegség tüneteit. Kivizsgálások, gyógyszerek következtek. Időközönként szívritmuszavar állt elő. Közben azt hitték, hogy szívbillentyűhibám is van. Az alapos kivizsgálások azonban elmaradtak. Újra csak felmentettek testnevelésből. Szülni is csak egy gyermeket engedtek.

– A szíve miatt ne kockáztassunk! – jelentette ki a nőgyógyászom.

Felnőttként újra orvosi konzílium elé kerültem. A gépek már alaposabb átvilágítást eredményeztek. Szülhettem volna még.

Nem baj. Egy fiam van.

– Maga imádja a fiát – jegyzik meg, pedig még csak néhány mondatot ejtettem róla.

„A fiam, a legdrágább kincsem. Életem értelme” – áll egyik fényképe hátulján. Én írtam oda.

A szívproblémámat pedig próbálom a minimálisra szorítani. Ésszel. Akarattal. Odafigyeléssel. Bioenergiával. Kozmikusan. Öngyógyítással. És?

Köszönöm, megvagyok.

•

•

•